

16 d'agost 1980

El llenguatge

Relatius no possessius

Lús dels pronoms relatius no és pas tan complicat com algú a vegades vol fer creure. Per tal de resoldre correctament les construccions relatives, cal únicament que el pronom o terme relatiu que s'utilitzi tingui realment capacitat reconeguda per a representar o substituir l'antecedent i per a exercir una funció en l'oració subordinada.

Els esquemes de les construccions de relatiu que trobem a totes les gramàtiques no deixen de preveure el cas de l'anomenat relatiu possessiu: aquell que estableix una relació de dependència o possessió entre un nom, membre de l'oració subordinada i l'antecedent. Però en català, com és sabut, no existeix cap relatiu possessiu, tal com existeix en castellà («cuyo») o en francès («dont»). La solució popular, per a aquest cas, consisteix a recórrer al relatiu que, sovint amb el reforç d'un adjectiu possessiu: *Llegia un llibre que el seu autor estiujeja al poble*. El rigor sintàctic, però, no admet aquesta solució, que només es considera tolerable en el llenguatge col·loquial, i per això el sistema gramatical de Fabra va propugnar la recuperació de la perífrasi *el ... del qual*, tan usada pels escriptors medievals, i que avui ja ha esdevingut de nou normal en la llengua culta i escrita: *Llegia un llibre l'autor del qual estiujeja al poble*.

Però el fet que una construcció com *Llegia un llibre que el seu autor estiujeja al poble* es consideri impròpia de la llengua culta empenharia algú a rebutjar-ne també una altra com: *Llegia un llibre que el seu autor li va regalar, la qual, tanmateix és d'una bondat irreprotxable, ja que no és equiparable a la primera sinó a una com Llegia un llibre que jo li vaig regalar*. Cal recordar que el terme relatiu que pot exercir únicament en l'oració subordinada les funcions de subjecte, complement directe o complement temporal, cap de les quals no exerceix pas en la primera d'aquestes construccions, en què apareix com un mer element d'enllaç. En canvi, en les altres dues, el relatiu que, a més de mot d'enllaç exerceix la funció de complement directe —independentment del fet que en una el subjecte sigui jo i en l'altra el seu autor. Doncs, en *Llegia el llibre que el seu autor li va regalar s'ha pogut prescindir d'aquest grup nominal* —el seu autor— per a l'enllaç sintàctic per la raó que l'antecedent —el llibre— havia de constituir en l'oració subordinada un membre —el complement directe— susceptible d'ésser-hi representat pel terme relatiu que.

Albert Jané